

Situacions de maltractament infantil derivat dels conflictes de parella

El Síndic rep un nombre important de queixes relatives a ruptures conflictives de parella que exposen situacions d'un greu patiment dels fills implicats.

L'interès superior de l'infant no sempre regeix el conjunt d'actuacions que s'encadenen durant alguns processos de ruptura conflictiva de parella, la qual cosa pot tenir un impacte negatiu en l'estabilitat i el benestar emocional dels fills. En les actuacions dels múltiples agents que poden arribar a intervenir durant un procés de ruptura conflictiva de parella (el jutjat, la Fiscalia, l'equip d'assessorament tècnic i psicològic, els serveis de mediació, els serveis de teràpia familiar i el punt de trobada) s'han detectat diverses disfuncions, com ara la multiplicitat d'intervencions i la descoordinació entre serveis, de manera que hi ha un conjunt d'actuacions dissociades i no integrades entre si, i la manca d'escolta d'alguns infants que presenten signes de patiment psicològic i emocional durant el procés conflictiu de la separació dels seus pares.

L'interès superior de l'infant no sempre regeix les actuacions dutes a terme en alguns processos de ruptura conflictiva de parella

El Síndic considera que les administracions públiques haurien de potenciar l'ús i la pràctica de la mediació familiar. La Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, estableix que "els acords respecte a matèries i persones que necessiten una protecció especial, i també respecte a les matèries d'ordre públic que determinen les lleis, tenen caràcter de propostes i necessiten, per a ésser eficaços, l'aprovació de l'autoritat judicial". També assenyala que els acords han de donar prioritat a l'interès superior dels infants i adolescents. L'inici d'un procés de mediació familiar abans de la interposició de la demanda o en qualsevol fase del procediment matrimonial, a iniciativa de les parts o per derivació dels advocats o altres professionals, està sotmès als principis de voluntarietat i confidencialitat. A banda, l'autoritat judicial pot remetre els cònjuges a una sessió informativa sobre mediació, si considera que, ateses les circumstàncies del cas, encara és possible

arribar a un acord. El paper dels advocats en el procés de mediació és clau, ja que de vegades interessa un acord raonable entre les parts, sobretot pel que fa a les qüestions que afecten els fills en comú. És molt convenient que es difongui el coneixement d'aquesta figura i se'n potenciï la pràctica entre els professionals de l'àmbit jurídic, molt especialment pel que fa a les qüestions que afecten els fills en comú, amb vista a l'interès superior dels infants i adolescents implicats en la ruptura conflictiva dels seus pares.

També cal recordar que no únicament es poden derivar a mediació els casos de situacions conflictives produïdes arran d'una separació, d'un divorci o d'una ruptura amb fills menors, sinó que la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, estén la mediació a tots els supòsits de tipus familiar i a altres situacions de l'àmbit civil. Així, l'agent social de referència d'atenció primària bàsica també pot derivar les parts a un servei de mediació o bé els mateixos advocats quan saben que la sortida del conflicte passa, bé per iniciar la via processal contenciosa (llarga, costosa i amb possibles conseqüències negatives per als fills pel desgast familiar que provoca l'escalada del conflicte), bé per intentar arribar a un acord per mitjà de la mediació sobre les qüestions que afecten els fills. Els diferents serveis educatius, psicopedagògics, etc. també poden acomplir una tasca d'assessorament envers les famílies que ho necessitin sobre l'existència d'aquesta via.

Els professionals que treballen amb infants haurien d'informar les famílies sobre l'existència de la via de la mediació

Finalment, cal fer esment de la possible intervenció de la DGAIA en els supòsits extrems en què, un cop fetes les valoracions tècniques pertinents i l'estudi de la situació de l'infant, de l'estudi esmentat, se'n desprengui una situació de desprotecció. Així, la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, defineix, en l'article 102, com a situació de risc "la situació en què el desenvolupament i el benestar d'un infant o adolescent es veuen limitats o perjudicats per qualsevol circumstància personal, social o familiar, sempre que per a la protecció efectiva de l'infant o l'adolescent no sigui necessària la separació del nucli familiar". Així, l'article 102.f defineix com a situació de risc "el conflicte obert i crònic entre els proge-

niters, separats o no, quan anteposen llurs necessitats a les necessitats de l'infant o adolescent”.

Amb relació a les situacions de maltractament greus i abusos sexuals, cal destacar que l'any 2012 el Síndic va convocar (4 de maig) la Comissió de Seguiment del Protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors, formada per representants dels diferents departaments i institucions signants, amb l'objectiu, d'una banda, de reafirmar la validesa del Protocol; i de l'altra, de millorar elements que se'n deriven, mitjançant la creació d'una comissió tècnica que hi treballi.

Posteriorment, la Comissió Tècnica de Seguiment es va reunir el dia 15 de juny i va reprendre el pla de treball que, al seu dia, es va iniciar a fi

de treballar, d'una banda, en la millora i la coordinació efectiva de les actuacions, i de l'altra, en les pautes i el circuit de funcionament per assolir una intervenció immediata i àgil, tot cercant la intervenció mínima necessària, d'acord amb l'interès superior dels infants i els adolescents.

Precisament, dins dels temes rellevants que va introduir la Comissió Tècnica de Seguiment és l'establiment de mecanismes per evitar la victimització dels infants, la demora d'alguns processos judicials, la necessitat de la prova preconstituïda i l'exploració dels infants amb les màximes garanties, i pel que fa a les agressions sexuals, la garantia que l'exploració del metge forense de guàrdia es faci juntament amb el metge per tal que l'infant no pateixi una doble victimització.

Queixa 03498/2012

Una persona exposa que té la guarda i custòdia dels seus fills per sentència del Jutjat de Violència sobre la Dona. La promotora de la queixa exposa el temor i la negativa del seu fill de complir el règim de relació amb el seu pare estipulat per sentència. Segons la persona interessada, el seu fill va presenciar presumptes maltractes del pare envers la mare i la germana, hi havia una ordre d'allunyament del pare envers la mare que va ser retirada i està pendent que se celebri el judici penal per aquests fets.

Es va informar la persona interessada que el Síndic té poc marge d'actuació per les funcions que té legalment atribuïdes, ja que l'actuació dels jutges i els fiscals en exercici de les seves funcions està exclosa de l'àmbit de competències de la institució. Tot i així, es va traslladar el cas a la Fiscalia Provincial de Barcelona, atès que aquest òrgan té atribuïdes funcions específiques pel que fa als infants i la seva intervenció és preceptiva en els processos que els afectin.

En aquest cas, el Ministeri Fiscal, tenint en compte les circumstàncies concurrents, especialment la gravetat de la conflictivitat familiar, les dificultats de comunicació entre les parts i els trets d'ansietat que presenta l'infant, valora convenient que el règim de visites sigui progressiu i sense pernocta, amb els canvis a l'escola o al punt de trobada.

Pàgines extretes de l'Informe Anual 2012. Per accedir-hi, cliqueu aquí.